

אביטת נפלאות

מעובד מתוך שיעורים והתוועדויות של הרב יצחק גינזבורג שליט"א

בס"ד, וישלח-וישב תשפ"ד, גיליון 41

לנצח את ישמעאל

השירים "שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱמָה", נלמד להכיר בקיומה של השחרות הזו, שבני ישמעאל מאשימים אותנו בה. הם טוענים שעזבנו את ה' ולכן גם הוא עזב אותנו חלילה. הטענה הזו היא שנותנת לישמעאל כוח רוחני לעמוד נגדנו.

לאחר מכן נראה איך השחרות דווקא מבלטיה את היופי המיוחד שלנו, עם ישראל. נגלה שהעמידה מול הקושי והחיסרון הנורא אינה מחלישה אותנו, אלא דווקא מגבירה את יופיינו.

לבסוף נלמד להכיר את היופי המיוחד שנמצא דווקא במקומות האפלים והקשים. האור שאנחנו מכירים וכוספים אליו הוא גילוי נמוך יחסית של ה'. בתוך החושך מסתתר גילוי עמוק יותר, מופלא יותר.

הידיעה הזו מאפשרת לנו להתעצם בלי היסוס עם העשייה ה"שחורה". אנחנו בוחרים לנהוג באכזריות גמורה כלפי הרע, לא מפני שאנחנו מתדמים אליו חס ושלום, אלא בזכות הביטחון הגמור שלנו בטוב. המפגש עם עומק הרע מעורר בנו בהירות גמורה ביחס לטוב וביחס לתפקידנו אליו. החוויה המוחלטת הזו מאפשרת לנו לא לגמגם ולא להתפשר, ובוודאי לא לעשות עסקאות עם השטן, גם כשאנינו יודעים בדיוק לאן כל זה הולך ומה יהיה ביום שאחרי.

עוד בגיליון - מכתבי ניחומים מיוחדים של הרב למשפחות קדושים שנהרגו במלחמה.

איך מתמודדים עם השחור?

המציאות שסביבנו מלאה כעת ב"שחור": הרוגים, פצועים, חטופים, בתים וקהילות שנחרבו, תחושת ביטחון שאבדה.

וברגעים של קטנות מוחין אפשר (אם כי לא מומלץ) למצוא בתוכנו לא מעט נקודות שחורות של אובדן דרך רוחני ולאומי, שהביאו אותנו למצב הזה. יותר מזה, נדמה שאנחנו נצבעים בשחור גם מבפנים. במקום לעסוק באור ובטוב שהעולם מלא מהם, במקום לפעול בחסד וברחמים, אנחנו נדרשים לגייס גבורה ואפילו אכזריות. אין די במעשי החסד שהעם כולו מגויס אליהם. אנחנו צריכים לעשות גם את "העבודה המלוכלכת", שהיא לכאורה פחות טבעית לנו.

בדרך כלל אנחנו משתדלים להתמקד באור ובטוב, מתוך ידיעה שהחושך הוא זמני וחולף. אבל כעת, אחרי שספגנו מנה מזעזעת כל כך של חושך, כנראה שאנחנו נקראים להישיר אליו מבט, להסתכל לו "בשחור של העיניים", ולמצוא - דווקא שם - אור.

מדוע חשוב לעסוק בכך? מפני שאנחנו יהודים, ומתקשים להילחם מלחמת הישרדות בלבד. אנחנו מוכרחים להרגיש שמעשינו מכוונים אל התכלית הקדושה של תיקון העולם, וכל עוד איננו בטוחים בכך, הדבר מקרין ישירות על היכולת שלנו להילחם ולנצח. בגיליון הפעם, הסובב סביב הפסוק משיר

הטענה הכפולה של צאצאי ישמעאל

ישמעאל, שכלפי חוץ נראית זהה לברית המילה שלנו, מעניקה לו כוח רוחני לאחוז בארץ ישראל – אולם כוח זה קיים רק כאשר אנו פוגמים בבריתנו עם ה'.

על פי פנימיות התורה, כל תופעה במציאות משקפת שורש רוחני עליון. גם המלחמה המתמשכת עם ישמעאל וצאצאיו הרוחניים, שאת הכאב שלה חווינו בשמחה תורה, נובעת מעימות רוחני-פנימי.

התשובה לישמעאל טמונה בפסוק בשיר השירים – "שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֹאֲוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם כְּאֵהְלִי קָדָר פִּירֵיעוֹת שְׁלֹמֹה. אֶל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחֹרְחֶרֶת...". הרשב"ם מסביר כי "בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם" אלו הן "בנות ישמעאל". הבסיס לפירוש זה בפסוק טמון במילים "כְּאֵהְלִי קָדָר". קדר הוא גם מנשיאי ישמעאל. אהלי קדר הם אהלי הערבים המתגוררים במדבר.

מדברי הרעיה "אֶל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחֹרְחֶרֶת" אנו למדים שבנות ישמעאל מבזות את כנסת ישראל על "שחרותה" – חטאיה והלכלוך שדבק בה, מה שלטענתן גרם לאהובה להתרחק ממנה.

ברגעי משבר, כשהמצב הרוחני לוקה בחסר, אויבינו טוענים כי עזבנו את ה', וכי חלילה גם הוא עזב אותנו. כיצד נוכל להשיב להם מלחמה?

בנות ישמעאל מבזות את כנסת ישראל על 'שחרותה' – חטאיה והלכלוך שדבק בה מה שלטענתן גרם לאהובה להתרחק ממנה

היכולת של צאצאי ישמעאל להרים ראש נגדנו נובעת מטענה כפולה:

הטענה הראשונה היא שהם בני אברהם, ובזיוף ההיסטורי אף נטען שישמעאל הוא בנו הנבחר של אברהם.

אך הטענה העיקרית היא ההצבעה על החסרונות והחטאים של עם ישראל כמקור להשפלה ולשנאה כלפינו. הם באים בשם ה', כביכול, וטוענים שהוא איננו אֶתְנוּ בשל חולשתנו הרוחנית.

אכן, הזוהר הקדוש מלמד כי מילת הערלה של

עמוק בפנים אנחנו הכי יפים

אבל העצם, מה שבאמת מגדיר אותנו, הוא טוב ויפה – "כאהלי קדר". שהשחרות בהם הוא מקרי לא עצמי, כי לא נעשו מבגד שחור אלא מבגד לבן שקרה

גם אם מעשינו מכוערים, במהות ובאמונה נותרנו קשורים לה', זכים ונקיים

לו השחרות. אבל בעצם אני נאווה כיריעות שלמה. שהן נאווה מצד עצמן" (ספורנו).

"לֵב יוֹדֵעַ מִן הַנֶּפֶשׁ". יש בנו חסרונות, חולשות וחטאים. גם הרעיה בשיר השירים איננה מתכחשת למצבה. היא מודה – אכן, "שְׁחֹרָה אֲנִי", אני אמנם נראית מלוכלכת, "כְּאֵהְלִי קָדָר", אך באמת אני יפה, נאווה "כְּפִירֵיעוֹת שְׁלֹמֹה".

המפרשים מעניקים לתשובת הרעיה פירושים רבים שלכולם עיקרון דומה:

יופי פנימי – השחרות שלנו היא חיצונית, מקרית,

חסרונותינו הרי אנו יודעים תמיד שבעיני ה' באמת אין יפים מאתנו...

בתרגום לימינו, נאמר לאויבינו: 'נדמה לכם שנחלשה רוחנו, שהאחדות שלנו נפרמה, שאיבדנו את האמונה בה' ובצדקת הדרך, שאנחנו חוטאים ורחוקים ולכן ה' עזב אותנו? הכול הוא רק דמיון חיצוני, העוצמה הנצחית שלנו קיימת, הרוח הפנימית שלנו איתנה, אנחנו מאוחדים ומאמינים בה', ורק אנחנו ראויים לשלוט בארץ ישראל'.

יופי של אמונה – גם אם מעשינו מכוערים, במהות ובאמונה נותרנו קשורים לה, זכים ונקיים – "כי גם שאני שחורה במעשים כמותן, מכל מקום אני נאוה בידיעת האל יתברך ויראתו ואהבתו" (ספורנו).
נקודות טובות ויפות – לצד השחרות, עלינו לזכור את הנקודות הטובות שלנו, שהן העיקר – "ואף במעשי יש מהם נאים, אם יש בי עוון העגל יש בי כנגדו זכות קבלת התורה" (רש"י).

בעיני ה' אני הכי יפה – גם בזמן השחרות עצמה: "שחורה אני בעיניי ויפה אני בעיני קוני" (מדרש רבה) – אפילו כאשר אנו באמת 'שחורים' ומכוערים ה' חומד ואוהב אותנו, ויחד עם ההכרה שלנו בכל

תחנה שלישית

היופי מתוך הכלוך

האור מן החשך" – איכות האור מתגלה דווקא כשהוא מפציע מתוך החושך. כך, הפירוד והחטא מביאים להתעוררות ולחיבור עמוק יותר, ומצבי הקושי, החורבן והמלחמה, מגלים את תעצומות האמונה וגבורת הניצחון.

סוף סוף, טענת "בנות ישמעאל", הפוגעת בנו במקום כואב, אינה משוללת יסוד. הרי היא מצביעה על מה שנראה כעובדה – כפי שהרעיה מודה, אנו נראים שחורים ומלוכלכים. עובדה זו מזמינה תשובה עמוקה יותר.

בעל ה"אור החיים" הקדוש, בפירושו "ראשון לציון", בוחר לפרש את הפסוק באמצעות רעיון מהפכני:

דווקא החטא הוא זה שגורם ליופיים של ישראל, ובלעדיו לא קיימת דרך התשובה

האומות טוענות כי הבגידה

היא חלק מהותי מאתנו – כבר תחת חופתנו, במעמד הר סיני, בגדנו ועשינו את העגל. אולם, האמת היא כי "נזרָא עֲלֵיָהָ עַל בְּנֵי אֲדָם", ה' מנהל את העלילה של חיינו, הכלליים והאישיים. גם את החטאים הגדולים בהיסטוריה הוא גלגל לשם מטרה ייעודית.

חז"ל אומרים כי "לא היו ישראל ראויים" למעשה העגל, ומגמת החטא הייתה ללמד לדורות שאף אם ציבור שלם חטא הוא מסוגל לשוב בתשובה. "אור החיים" מדגיש כי דווקא החטא הוא זה שגורם ליופיים של ישראל, ובלעדיו לא קיימת דרך התשובה. "שְׁחֹרָה אֲנִי, ובזכות כך – "נאוה". בממד פנימי ועמוק, דווקא השחרות והכלוך מביאים ליופי גדול יותר.

רעיון זה מומחש בהסבר החסידי לפסוק "פִּתְרוֹן

בתורת החסידות מבואר כי בכל חטא, עם כל חומרתו, יש ממד נסתר של כוונה מצד ה'. כמו סוחר המשקיע כסף רב מתוך ראיית הרווחים העתידיים כך ה' 'משקיע' בעם ישראל, ואף מגלגל את חטאיהם בצורה נסתרת, כדי 'להרוויח' את עוצמת התעוררות התשובה, המביאה אותם למקום טוב יותר – "מקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים".

משום כך, אסור לנו ליפול ברוחנו בשל החטאים שדבקו בנו. אדרבה – עלינו להתחזק כי המצב הנוכחי הוא בהשגחה פרטית מה' יתברך, כדי להיטיב אתנו. הוא זה שמוציא מאתנו את התעוררות התשובה הגדולה, את תעצומות הרוח ואת היופי הגדול שלנו. בסופו של דבר, גם אם איננו רואים זאת כעת, מתוך המצב הנוכחי תבוא הגאולה ויופיע הטוב השלם.

גם במצב של אבדן דרך, כאשר נדרשת תשובה ציבורית - אפשר לעשות תשובה. אנו מאמינים שבחטאים שלנו יש ממד של השגחה פרטית, כדי שנגיע להתעוררות

תשובה כזו שתביא אותנו למקום טוב יותר, לניצחון ולשינוי תפיסה בכל חיי הציבור שלנו. זו התשובה הנדרשת מאתנו, והיא אפשרית.

תחנה רביעית

מלחמה 'שחורה' ויפה

עד כה עסקנו בלימוד היופי הפנימי של עם ישראל. אך בחסידות ישנו פירוש נוסף לפסוק, המוסיף ממד אקטואלי-עיקרי ומתכתב עם המלחמה בישמעאל כיום.

בתוך הרע שבאויב יש ניצוצות 'חפים מפשע', המעוררים רתיעה טבעית מפגיעה בהם

חז"ל אומרים כי התורה כולה ניתנה "אש שחורה על גבי אש לבנה". אחד ההסברים לכך הוא ששני צבעי האש מתייחסים לשני סוגי המצוות העיקריים:

האש הלבנה היא מצוות עשה, הפועלות להאיר את המציאות באור ה'. כאשר אנו נוטלים לולב, לדוגמה, אנו מחדירים את אורו של ה' לחלקים במציאות שבאמצעותם קיימנו את המצווה.

האש השחורה היא מצוות לא-תעשה, הדוחות ושוללות, 'מסמנות בשחור', חלקים במציאות ככאלו

שאי אפשר להאיר בהם את האור האלוקי. בתורת הקבלה מובא כי בכל דבר יש 'ניצוץ' של טוב אלוקי, המעניק לו קיום. בציווי "סור מ'ק'ע" אנו מוותרים, לפחות באופן גלוי,

על חשיפתו ותיקונו של הטוב המסתתר בתוך הרע. כאשר, נניח, איננו אוכלים בשר טרפה, אנו מותירים אותה 'חשוכה' ולא מוארת באורו של ה'.

כולנו אוהבים אור ומתרחקים מהחושך. בדרך כלל נעדיף לקרב ולחבר, להאיר ולהפיץ טוב בעולם.

על פי החסידות, הצהרת הרעיה "שחורה אַנִּי וְנֶאֱוָה" מגלה כי יש יופי מיוחד בשלילת הרע. בין השאר, הדבר בא לידי ביטוי במלחמה, שעל אף היותה מצוות עשה היא שייכת לחושך ולשלילת

הרע:

לרוב, המלחמה אינה מצטיירת יפה. הגבורה והעזות מלוות גם בקשיחות, באכזריות ובשפיכות דמים. בשורש, זו אחת הסיבות ל'מוסריות' ול'הומניות' שהיו חלק בלתי נפרד מהקונספציה שגרמה למלחמת 'שמחת תורה'. בתוך הרע שבאויב יש ניצוצות 'חפים מפשע', המעוררים רתיעה טבעית מפגיעה בהם. אולם דווקא העבודה ה'חשוכה' של "סור מרע" ושילתו, מלחמת החורמה ברע, מושרשת במקום עמוק ונעלם בנפש ויש בה יופי מיוחד.

ה'שחור' כביטוי ליופי נמצא פעם נוספת בשיר השירים - "קִנְיֹנְתֶיךָ תִּלְתְּלִים שְׁחֹרֹת כְּעֹרֵב". יש יופי ומעלה בזקן, בעל זקן לבן, המאיר באור של רחמים. אולם כאן הכלה מתאהבת דווקא בדוד המופיע כבחור גיבור ואיש מלחמה, ומדמה אותו לעורב המתאפיין באכזריות - "אכזרי כעורב" ביחס

הכלה מתאהבת דווקא בדוד המופיע כבחור גיבור ואיש מלחמה, "אכזרי כעורב" ביחס לאויב

לאויב - כפי שבנות ישראל התאהבו בדמותו של דוד דווקא לאחר הניצחון על גוליית ושרו לו: "הִפָּה שְׂאוֹל בְּאֶלְפֵי וְדָוִד בְּרַבְבְּתָיו".

גם היום, נדרש מעם ישראל לגלות את היופי המיוחד ב"סור מרע" במלחמה 'שחורה' ואכזרית כנגד הרוע, מתוך דחייה מוחלטת, בלי היסוסים ומחשבות על ניצוצות 'חפים מפשע' שאולי יש בתוך האויב.

החזון של החושך

מיגור הרוע, מתוך אמונה שאין לו זכות קיום. מלחמה זו היא עומק האמונה שלנו בטוב, משום שדווקא חוסר ההכלה של הרע והמלחמה הקיומית כנגדו, הם אלו שיצמיחו טוב מופלא שאיננו יכולים כרגע לשער.

ישנה מלחמה כנגד הרוע עצמו. זו מלחמה מוחלטת וחסרת פשרות. זו מלחמה קיומית ממקום 'חשוך' בנפש

אחד הדיונים הבעורים כיום הוא על 'היום שאחרי'. יש ניסיונות לצייר אפשרויות של מציאות טובה יותר עם הגורמים ה'מתונים' בקרב האויב. זהו ניסיון 'לצבוע' את המציאות הקיימת בכמה שיותר 'לבן' – לחזק בה את הטוב. אולם זוהי גישה פשרנית, המשלימה עם הטוב החלקי, מעניקה לגיטימציה לרוע ומיואשת מתיקונו השלם.

ביעור הרע ללא חשבונות, בלי 'לעשות עסקים' עם השטן, נובע מאמון מוחלט בטוב. מה נעשה ב'יום שאחרי'? נגלה זאת רק אחרי הניצחון המוחלט. רק התמקדות במלחמה מתוך אמונה וללא פשרות תוביל להשמדת הרע מהעולם. במקום להתפשר על אפשרויות שונות של רוע, מלחמת החורמה כעת תהפוך את 'היום שאחרי' לטוב גמור.

זו שליחותנו, כבניו הנבחרים של ה'. אנו מאמינים בעולם טוב לחלוטין. מתוך הטוב הבווער בקרבנו אנו נלחמים ברוע. גם כשהכל נראה חשוך אנו עוצמים עינינו, מאמינים וחולמים על הטוב השלם, וזה מה שמעניק לנו את הכוח לנצח!

הסבר עמוק נוסף להבדל בין השחור ללבן בעבודת ה', יגלה לנו את איכותו ויפיו של השחור.

ה'לבן' כולל את הרגעים שבהם ה' מתגלה ונוכחותו בחיינו מורגשת. אולם, באופן מעניין, הרגעים המוארים מבטאים את הדרגות הנמוכות והמוגבלות של הגילוי האלוכי. זהו טוב חלקי המצליח לחדור את מוגבלות עולמנו והכרתנו ולהעניק לנו אור וטוב.

ה'שחור' שייך לאמונה

המזוקקת – איננו מבינים ומרגישים, אלא רק מאמינים. את ה' עצמו איננו יכולים להשיג – הוא למעלה מתפיסתנו, עליו נאמר "יִשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוּ". ובסגנונו של הרמב"ם: על ה' אין לנו ידיעה חיובית, 'לבנה', אלא רק ידיעת-השלילה 'שחורה'. כך גם ביחס לגילוי המושלם של ה' בעולם: הטוב האלוכי המושלם חשוך כרגע, עד ליום שבו הוא יצליח להתגלות ולהאיר.

בנפש, החושך, השעות החשוכות ורגעי המשבר, מפגישים אותנו עם האמונה באופן הנעלה ביותר שלה. משום כך, הניסיונות הקשים הם זמן של התחזקות באמונה.

החושך העליון והאמונה המזוקקת מקבלים ביטוי בזמן מלחמה:

ישנה מלחמה שנועדה להשיג תוצאות מעשיות – הגנה, כיבוש ושחרור. על פי ההסבר שלנו, זו מלחמה מוארת. אך ישנה מלחמה כנגד הרוע עצמו. זו מלחמה מוחלטת וחסרת פשרות. זו מלחמה קיומית ממקום 'חשוך' בנפש.

בשעת המלחמה הזו איננו יודעים בכירור מה תהיה התוצאה שלה. אנו עסוקים אך ורק במלחמת

מעובד מתוך נפלאות תולדות תשפ"ד
bit.ly/toldot5784

ליונדב-יונה, ענני ואהוביה היקרים לי מאד,

"אין מְלֵה בְּלִשׁוֹנֵי – אין מלים בלשון אנוש המסוגלות להביע את הרגש הפנימי שבלב – הן הו' יְדַעְתָּ כְּלָה" – רק אתה ה' היודע מחשבות אדם יודע מה שהלב רוצה לומר. והיינו גם פירוש "לָהּ אָמַר לְבִי" – הלב שלי מדבר רק אליך ה', אך בהיותך חובק כל, האמירה מגיעה ממילא לאותן הנשמות הקרובות אלי שאליהן אני פונה.

חז"ל אמרו ש"דבר הו'" [גזרת ה', הבלתי מובנת לנו כלל] זה הקץ" וידוע הרמז שקץ ר"ת קרבן צבור. כל יהודי שמת בידי גוים הוא קדוש (ואין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתו) והוא קרבן צבור, היינו שמיתתו היא כפרה עבור כלל ישראל וריצוי שה' יאמר כבר די לצרותינו ויגאל אותנו גאולה שלמה במהרה.

משה רבינו מסיים את שירתו האזינו – הקשיבו והבינו כולכם היטב – במלים "הֲרַנִּינוּ גוֹיִם עִמּוֹ כִּי דָם עֲבַדְדֵי יְקוּם וְנִקְּם יִשְׁיב לְצַרְרֵינוּ וְכַפָּר אֲדַמְתּוּ עִמּוֹ" (ראה שם בפירוש האבן-עזרא, שעל עם ישראל, עמו, לנקום את נקמת דם עבדיו השפוך, ומובן מה זה אומר לנו היום...).

יואב שר צבא דוד המלך אמר לחייליו "חִזַּק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עִמָּנוּ וּבְעַד עַרְי אֱלֹהֵינוּ". על כל אחד ואחת מאתנו להתחזק מאד בעבודתו ובשליחותו האישית לחזק ידי ישראל להתאחד תחת דגל אמונת ישראל ומורשת ישראל ולפעול יחד למען קידוש שם שמים – "כִּי נִפְלְתִי (בידי אויב) קָמְתִי כִּי אָשֵׁב בְּחַשְׁךָ (בימי אבל על קרובים שנספו) ה' אֹר לִי". כל ישוב בארץ ישראל הוא 'עיר אלהינו' ("וּבְעַד עַרְי אֱלֹהֵינוּ") ועלינו להחזיק בה ולחזקה.

על אברהם אבינו, היהודי הראשון, נאמר "וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנְּגִבָה" ומבואר בחסידות שהנגבה היינו לצד דרום, למי שדר ברומו של עולם, כדי להשכינו בתחתונים על ידי אהבה רבה ההולכת ומתגברת תמיד – מדתו של אברהם אבינו. בהמשך נאמר על אברהם "וַיִּשְׁע אֶשֶׁל בְּבָאָר שָׁבַע וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם הו' אֵל עוֹלָם" – האשל של אברהם אבינו הוא הסמל של עבודתו לקדש שם שמים, לפרסם את אלקותו יתברך בעולם ולהאהיב את ה' על כל באי עולם.

יהי רצון שנגב ואשל שיחיו ילכו בדרך אברהם אבינו הראשון ויגדלו להיות יהודים גאים ביהדותם ושמחים בעבודת ה' שלהם. ובקרוב יתקיים היעוד של "הֲקִיצוּ וְרַנְּנוּ שִׁכְנֵי עִפְרָיִם", שאז ורק אז תהיה השמחה שלמה כאשר נזכה לשמוח כולנו יחד בביאת גואל צדק, **משיח** – אותיות **ישמח** בעצמו ו**ישמח** אחרים.

ונסיים בנוסח ניחום אבלים עם התוספת של הרבי: "המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אתכם כל הימים".

הנני דודכם האוהב אתכם מאד,

יצחק

[מכתב תנחומים על הירצחן של עדי קפלון-ויטל הי"ד (שהותירה את היתומים נגב ואשל)

ותהלה קעטבי הי"ד - כלותיו של יונדב קפלון (אחיין של הרב)]

משפחת אליהו היקרה, האלמנה מיתר, הבנות מאור-זיוה ואביגיל, ההורים הרב יורם זיוה, כל האחים והאחיות, וכל שאר המשפחה המורחבת, ה' עליהם יחיו.

הקדוש ידידיה הי"ד נפל כגיבור במלחמה לעזרת ישראל מיד צר ולנקום את נקמת ה' מאויביו, אויבי ישראל. כשבאים לספוד לגיבורים שנופלים במלחמה ולקונן להם – קינה גם לשון תקון וקנין זכר הנופלים לעד – היסוד הוא קינת דוד על שאול ויהונתן.

עיקר הקינה הוא הביטוי "איך נפלו גבורים", החוזר בה שלש פעמים ("בתלתא זימני הוי חזקה"): "הצבי ישראל על במותיך חלל איך נפלו גבורים", "איך נפלו גברים בתוך המלחמה יהונתן על במותיך חלל" ו"איך נפלו גבורים ויאבדו פלי מלחמה".
[חוץ משלש פעמים "איך נפלו גברים" יש עוד שלש לשונות גבורה בקינה: "מגן גבורים", "מחלב גבורים" ו"מאריזות גברו" – חמשת הביטויים שבהם המלה "גבורים" הם כנגד ה הגבורות של הדעת, המתפשטות ב-ה הקצוות מחסד עד הוד, ו"מאריזות גברו" הוא כנגד התכללות כל הגבורות ביסוד, וד"ל].

והנה, בפעם הראשונה ובפעם האחרונה כתוב "איך נפלו גברים" מלא ו, אך בפעם האמצעית כתוב "איך נפלו גברים" חסר ו.

על דרך הפשט, בפעם הראשונה ובפעם האחרונה מדובר על שאול ויהונתן יחד, ולכן לשון רבים היא מלאה, אך בפעם האמצעית מדובר בפסוק בפירוש רק על יהונתן, ולכן רומז הכתיב החסר.

אך עיקר ההסבר לכתיב המלא והחסר הוא על דרך הסוד, כאשר הכלל הוא שכתוב מלא ו הוא בדרך המשכה מלמעלה למטה (כצורת ה-ו) וכתוב חסר ו הוא בדרך העלאה מלמעלה למעלה. אם כן, הסדר של מלא-חסר-מלא, גבורים-גבורים-גבורים, הוא סדר של המשכה, העלאה ושוב המשכה.

וההסבר לעניינו: בהתחלה נמשכת גבורת הגיבור מלמעלה למטה (המשכה), להתגלות במציאות העולם הזה התחתון במעשי גבורה לשם נצחון עם ישראל במלחמה. כאשר חיל נופל בקרב עולה נשמתו מלמעלה למעלה (העלאה), ושם דווקא היא מוסיפה כח-גבורה בגבורה של מעלה, גבורת הקב"ה, לפקח על חיילי ישראל בפרט ועל עם ישראל בכלל ולפעול את הנצחון בדרך מלמעלה למטה (המשכה), היינו בדרך נס שמעל לטבע.

אכן, תכלית רצון ה' היא להלביש את הנס בטבע, לכן אותם גיבורים שעלו למעלה, עם כל גבורתם, שוב יורדים ומאירים את אור הגבורה שלהם למטה, בתוך הלב של חבריהם למלחמה והלב של כל חבריהם, ידידיהם וקרובי משפחתם למטה – לתת כח לטוב לגבור על הרע ולנצח, ועד שיקום היעוד של "בלע המות לנצח". אז גם יקום "הקיצו ורגנו שכני עפר", וידידיה הי"ד בתוכם.

יהי רצון שנזכה לראות כל זאת בעיני בשר בקרוב ממש!
וחותמים בברכת נחמה (בתוספת לנוסח המקובל שהיה הרבי נוהג להוסיף):
המקום ינחם אתכם בתוך כל שאר אבלי ציון וירושלים
ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אתכם כל הימים.

יצחק גינזבורג

[מכתב תנחומים על נפילת החייל ידידיה אליהו הי"ד במלחמה בעזה]

יריד החסידות
פתוח

שידור
חי
pnimi.org.il

ההתועדות המרכזית של

ו"ט כסלו

עם הרב יצחק גינזבורג שליט"א

נאור כרמי

שלמה כ"ץ

ניהול מוזיקלי
אחיה אשר
הכהן אלורו

חיליק פרנק

בניני האומה - ירושלים, אולם אוסישקין
יום א' כ' כסלו שעה 20:00

האירוע לגברים*

לרכישת כרטיס בעלות של 35 ש"ח

<https://tickchak.co.il/54727>

עקב הנחיות פיקוד העורף כמות המשתתפים מוגבלת | * לנשים -עדכון באתר טיקצ'אק